

A *Ex Zijon. Item: Venit Deus noster.]* His duobus versibus describit adventum Dei ad iudicium. Et primo vnde sit proditurus. *Ex Zijon*, inquit. quia Zijon erat sedes Dei, ac ciuitas Regis magni. Loquitur enim ad formam mundani regis, qui profecturus ad disceptandum cum populo suo, ex vrbe regia progreditur &c.

Deinde describit, qualis sit progressurus ex Zijon. Perfecto decore ornatus, vt solent reges regiam ostentare ante maiestatem. Deinde iratus, plenusque spiritu vindictæ, cum magno terrore. Hoc est quod dicit: *Ignis vorans ante faciem eius, turbo vehemens circumquaque.* Regibus datur armatorum ac satellitum multitudo. Sed Deo datur talis vis, qua omnia & consumere & prosternere potest.

Ad iudicandum populum suum.] Hic exprimit, ad quid Deus cælum & terram aduocet, & ipse quoque ex Zijon progrediatur: nempe, ad iudicium ineundum cum populo suo.

Congregate mihi sanctos meos.] Non loquitur de alijs, quam de populo suo. Quoniam verò omnes populi totius terræ Dei sunt, voluit præco specialiter exprimere Israël, populum sanctum ac foedere coniunctum cum Deo. facit autem hic Deum ipse mandare. Nam supra, *mandare Deum* dixit. Hic quod ait: et ad populi iudicandi congregationem, quemadmodum reus ad iudicium citari solet, inducit Deum mandantem, ac dicentem: *Congregate mihi*, &c. Ad hæc, exprimentem etiam causam, de qua sit cum illis disceptatura: nempe, propter sacrificium, vel super sacrificio. Illud, *Ferientes pactum meum super sacrificio*, potest & ita exponi: Qui propter sacrificia sua volunt me sibi quasi foedere quodam deinctum. Similis est loquutio in Prophetis, qui feriunt foedus cum morte, cum inferno. quasi dicat: Qui velut paciscuntur mecum ad suam securitatem cum sacrificijs suis. Non enim probabat sacrificia illorum: vt in sequentibus audiemus. iam videamus quæ sint obseruanda.

Deus mandat.] Hoc & similibus locis, videmus quod sit officium eius qui minister Dei videri vult, ad illius populum: nempe, vt non suum, sed Dei verbum adferat. Hoc enim non solum exigit officij fides, sed & gloria diuinæ maiestatis, omnibus vbiq; colendæ & obseruandæ: deniq; & salus auditorum, quorum conscientijs non potest humano verbo consuli.

Deus deorum.] Notandum & hoc, quod Dominum vocat *Deum deorum*. id est, potentum ac iudicum: cum tamen sit omnium moralium Deus, etiam imbecillium. Facit hoc ad amplificationem diuinæ maiestatis: quæ tanta est vt & potentes huius Mundi, non solum imbecilles illam agnoscere cogantur. Tale est & illud Prou. 21: Sicut diuisiones aquarum, ita cor regis est in manu Domini: quocumque voluerit, dirigit illud. Annon & aliorum mortalium corda sunt in manu Dei? Vtique Sed regis cor dicit esse in manu Dei: cum vt exprimat maiestatem Dei, tum vt soletur imbecilles, ne putent reges ac potentes id habere potentia, vt omnia pro suo arbitratu præstare & exequi possint. fugiamus ergo contra tyrannidem potentum huius seculi, ad Deum hunc potentum ac iudicum.

B *Aduocat cælum & terram. &: Cæli pronuntiabunt iustitiam eius.]* Hoc diligenter est expendendum, cum ad terrorem obstinatorum, tum ad erigendum animos ministrorum Dei: qui pessimum hunc contemptum Dei hodie & ipsi experiuntur quod Mundus vel prorsus contemnit verbum Dei, vel non credit esse verbum Dei, quo ad pœnitentiam & verum Dei cultum, pietatisq; studium vocatur: vt sciant, & ipsi, cælum ac terram in extremo iudicio contemptus huius fore testes.

Ignis ante faciem eius.] Ita similitudine Spiritus sanctus sæpenuerò intolerabilem vim ac potentiam irati Dei ob oculos ponit: cuius certè in tēpestatibus illis cæli admoneri debemus. vide Psal. 18. Rectè datur illi ignis consumens, ac turbo prosternens. Quid enim iræ Dei resistere, imò hanc quid ferre poterit?

Ad iudicandum populum suum.] Habet hoc peculiare Deus, vt licet omnia omnium delicta odiat, iudicaturusque sit: populi tamen sui delicta multò minus ferre queat quam alienorum. Sic Petrus dicit, iudicium incipere à domo Dei, iudicat autem suos in hoc seculo, ne cum Mundo damnentur in futuro.

Congregate mihi sanctos meos, & confederatos meos.] Duo sunt hic notanda. Vnum, quod populum suum vocat *sanctos suos*: id est, vt ita dicam, *beneficiatos suos*, vel, vt vertunt, *sanctos suos*. Quare non vocat eos subditos suos, more principum huius seculi? Discamus ergo hic, quid sit esse populum Dei, quid sit Deum esse Deum nostrum. Sancti Dei nihil sunt aliud, quam *sancti*. Vide Psalmo 16.

Alterum, quod etiam tum, cum propter delicta ad iudicium, idque in causa cultus sui, vt reos & castigandos citat, *sanctos suos* vocat, & *confederatos*. Ergo non ideo illos reijcit, ne planè vt phanous habet, licet ad iudicium vocet castigandos. Hoc summo opere obseruandum est primùm ad consolationem: deinde & ad instructionem, ne nos abijciamus statim, proque prophanis habeamus quosuis peccatores, etiam tum cum ad iudicium vocantur & corripuntur: cum audiamus eos ad huc Domino, cuius sunt, esse sanctos ac confederatos.

SECUNDA PARS PSALMI.

7. *Audi popule meus, & loquar, Israël, & contestabor te: Deus sum ego, Deus tuus.*
8. *Non arguam te propter sacrificia tua, nec propter holocausta tua, quæ coram me sunt semper.*
9. *Non accipiam de domo tua taurum, neq; de caulis tuis hircos.*
10. *Quoniam meæ sunt omnes ferae sylvarum, pecora in mille montibus.*
11. *Novi omnia volatilia montium, & ferae agrestes mecum sunt.*
12. *Si esuriero, non dicam tibi: quoniam meus est Orbis, & plenitudo eius.*
13. *Nunquid manducabo carnem taurorum, aut sanguinem hircorum potabo?*

I Nec